

**ALEGACIÓNS AO PROXECTO DE DECRETO POLO QUE SE APROBA O PLAN
REITOR DE USO E XESTIÓN DO PARQUE NATURAL DA ENCIÑA DA LASTRA**

**ALEGACIÓN AO PROXECTO DE DECRETO POLO QUE SE APROBA O PLAN REITOR DE USO E XESTIÓN
DO PARQUE NATURAL DA ENCIÑA DA LASTRA**

© Escalada Sostenible Galicia (ESGa). Novembro 2018. Todos os dereitos reservados.
Queda prohibida a reproducción total ou parcial, en calquera medio, sen a expresa autorización dos
proprietarios do copyright.

© Escalada Sostenible Galicia (ESGa). Noviembre 2018. Todos los derechos reservados.
Queda prohibida la reproducción total o parcial, en cualquier medio, sin la expresa autorización de los
proprietarios del copyright.

A Coruña 05/11/2018

Asunto: Alegacións ao Proxecto de Decreto polo que se aproba o Plan Reitor de Uso e Xestión do Parque Natural da Enciña da Lastra

Don Miguel Feijoó Fernández con número de DNI 44458263E, en nome e representación de **ESCALADA SOSTENIBLE - Delegación Galicia (ESGa)**, con CIF G-86478112 e domicilio a efecto de notificacións en Apdo. Correos 105, Mugardos C.P. 15620, e contando co **aval da Federación Galega de Montañismo e o apoio das seguintes asociacións de montañismo e escalada, que representan un total aproximado de mais de 5.000 deportistas dentro da Comunidade Autónoma de Galicia** (ver Anexo 3):

- Sociedad Montaña Ártabros.
- Agrupación Montañeros Independientes (AMI).
- Clube de Montaña Pico do Castro.
- Agrupación de Montaña e Escalada Bestarruza.
- Club de Montaña O Caxado.
- Club de Montaña O Veral.
- Asociación de Escaladores Ourensáns (ASESOU).
- Club Montañeiros Celtas.
- Club Peña Trevinca - Montañeiros de Galicia.
- Club Montañeiros de Pontevedra.
- Clube de Montaña e Escalada Azimut.
- Clube de Montañismo A Peniza.
- Grupo de Montaña Alud.

Con motivo do anuncio do 19 de setembro de 2018, da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, polo que se acorda someter ao procedemento de información pública o proxecto de decreto polo que se aproba do Plan reitor de uso e xestión do Parque Natural Parque Natural da Enciña da Lastra durante un período de 45 días naturais, contados a partir do día seguinte ao da súa publicación oficial no DOG, a cal tivo lugar o 26 de setembro de 2018, ante este organismo como mellor proceda en Dereito,

EXPÓN:

I.- Que existen diversas zonas axeitadas para practicar escalada, espalladas por diferentes zonificacións dentro do Parque Natural (Zonas de uso restrinxido e zonas de reserva). Estas zonas compónense de afloramentos rochosos de maior ou menor medida, ben delimitados e que na actualidade xa están acondicionados para a adecuada práctica da escalada deportiva, pero que sen embargo non se atopan convenientemente contempladas na proposta de Plan Reitor de Uso e Xestión (PRUX), como si acontece con outras actividades, como os roteiros de sendeirismo.

II.- Que o Decreto 157/2002, do 4 de abril, de declaración do Parque Natural Serra da Enciña da Lastra (DOG nº 85, do 3 de maio de 2002), establece un réxime xurídico especial para o espazo

denominado Serra da Enciña da Lastra, mediante a súa declaración como Parque Natural, de acordo coa Lei 9/2001 do 21 de agosto, de conservación da natureza.

O Parque Natural Serra da Enciña da Lastra dispón dun Plan de Ordenación dos Recursos Naturais (PORN) aprobado polo Decreto 77/2002 do 28 de febreiro, que recolle no seu articulado a necesidade de que o PRUX o desenvolva mediante programas básicos de actuación sectorial e que se elaborará segundo o disposto da Lei 9/2001, do 21 de agosto, de conservación da natureza.

O actual PORN do Parque Natural da Enciña da Lastra, dentro do artigo 6.3. *Usos autorizables:* Establece:

"Considéranse usos ou actividades autorizables todos aqueles que, sen estaren permitidos ou prohibidos con carácter xeral, poderán ser levados a cabo tralo sometemento previo a un control do órgano xestor do espacio. Deberase, en todo caso, obterse autorización previa para executa-los seguintes aproveitamentos e actividades: (...) "Actividades turísticas, recreativas e deportivas".

No seu apartado C, establece: *"Non está permitida a escalada na zona de reserva".*

III.- Que, segundo o Decreto 37/2014, de 27 de marzo, as actividades de escalada e alpinismo *"precisará de autorización expresa do órgano autonómico competente en materia de conservación da natureza, que á vista da solicitude poderá fixar condicións específicas para a súa realización ou, no seu caso, a súa prohibición cando poida afectar de forma apreciable ao estado de conservación dos hábitats de interese comunitario ou aos hábitats das especies de interese para a conservación".*

O Decreto considera como **autorizables a escalada e o alpinismo** *"cando se realice sobre afloramentos rochosos e non leve consigo unha afección apreciable para o estado de conservación dos hábitats do anexo I da Directiva 92/43/CEE, ou sobre os núcleos poboacionais das especies de interese para a conservación".*

Así mesmo, no seu artigo 61, o Decreto contempla que *"poderán establecerse regulacións específicas en determinados espazos naturais a través dos seus respectivos plans de ordenación dos recursos naturais, plans reitores de uso e xestión, plans de conservación, plans de uso público, así como medidas cautelares e de protección para que o desenvolvemento das actividades de uso público nos espazos protexidos Rede Natura 2000 se realice de forma compatible cos obxectivos desta e cos usos e actividades tradicionais que se desenvolvan nestes espazos".*

IV.- Que a escalada deportiva é unha actividade física/deportiva que se practica no medio natural, de xeito que promove, ademais de hábitos de vida saudables, o coidado e respecto á natureza e o medio ambiente. Trátase, ademais, dunha actividade que non xera ruídos, emisións de gases á atmosfera, vertidos a augas nin residuos (máis alá dos que podan estar relacionados coa presenza e tránsito de persoas).

A escalada deportiva, no caso do espazo natural da Enciña da Lastra, se leva a cabo en áreas de rocha exposta, cun valor xeolóxico especial no que se refire á comunidade autónoma de Galicia, e xeralmente, en zonas de afloramentos rochosos onde non se dan ás condicións

necesarias para a reproducción natural das especies vexetais endémicas características neste tipo de hábitat, sen que a priori supoña unha afección apreciable para a conservación das especies vexetais da área (protexidas ou non). Do mesmo xeito, ao tratarse dunha actividade diúrna e pouco ruidosa, non ten por que supoñer unha ameaza para o desenvolvemento de especies animais do entorno, salvo que así se demostre como pode ser a existencia próxima de cría de aves protexidas na época de reprodución.

Polo que respecta aos accesos, estes sempre se fan utilizando os camiños e sendeiros existentes.

En termos de capacidade de acollida do medio, cabe destacar que áinda sendo a escalada unha actividade relativamente popular en Galicia, debido ás súas características intrínsecas, nunca chega a ter grandes concentracións de xente practicándoa ao mesmo tempo. Sen embargo, si que aportaría un valor engadido dentro da oferta lúdico-deportiva ao Parque Natural, co consecuente **apoio á situación socioeconómica da comarca**, compatible cos obxectivos do Programa de desenvolvemento socioeconómico do propio PORN do Parque Natural de Enciña da Lastra.

Polo tanto, áinda que na actualidade a escalada dentro do espazo do Parque Natural, goza dunha regular actividade dentro das zonas de uso restrinxido, a prohibición xeneralizada dentro da zona de reserva ocasiona non só un gran prexuízo para a práctica da propia actividade, senón tamén para o desenvolvemento socioeconómico da comarca, pois precisamente dentro das zonas de reserva se atopan os sectores de escalada más significativos do Parque Natural de Serra da Enciña da Lastra.

V.- Que, dende a entrada en vigor do Decreto 37/2014, de 27 de marzo, **se veu observando unha tendencia por parte da Administración a interpretar a normativa exclusivamente a través de autorizacións nominais**, sen diferenciar a práctica particular da escalada -como actividade física-, da actividade deportiva organizada como pode ser a realización de competicións, cursos,...

Tras las experiencias observadas, é posible concluír que este sistema de autorización nominal xeneralizado, podendo ser axeitado no caso de eventos deportivos organizados, no caso da práctica habitual da escalada como actividade física no medio natural, a prexudica notablemente debido ás súas características intrínsecas.

A práctica da escalada en modo non organizado, habitualmente está suxeita a unha programación ampla de lugar e horarios de desenvolvemento que intrinsecamente contempla a reubicación dun sector de escalada a outro segundo condicións (principalmente meteorolóxicas, relacionadas coa viabilidade da práctica e o rendemento, áinda que tamén se dan outras). **Esta característica intrínseca da escasa antelación non é viable nun sistema administrativo de solicitud, revisión e autorización nominal**. Por outro lado, é común que os practicantes, por circunstancias persoais ou de contorno, tomen a decisión de ir a escalar no mesmo día no que se produce a actividade, sen posibilidade de proceder a un sistema de autorización nominal operativo.

Así, a solicitude nominal de autorización para un sector de escalada en concreto **trunca a flexibilidade necesaria da práctica habitual**, especialmente para os practicantes foráneos que veñen de visita esporádica ou puntual (turismo activo). Descoñecedores de certos detalles do entorno e das propias vías de escalada, este tipo de turismo precisa dunha flexibilidade na autorización que lle permita adaptar a súa xornada de escalada ás condicións coas que se atopa no momento.

VI.- Esta parte entende que o desenvolvemento dunha **regulación a través da autorización xenérica permanente e revisable** por cada zona de escalada, é **compatible dende o punto de vista xurídico coas autorizacións previstas no Decreto 37/2014 e do futuro PRUX do Parque Natural de Enciña da Lastra**.

Do mesmo modo, suporía un apoio importante desde o punto de vista sociolóxico e económico na comarca, conseguindo a través das actividades permanentes no medio natural un cumprimento superior dos obxectivos das normas reguladoras dos espazos naturais protexidos a nivel autonómico e europeo.

En base aos argumentos presentados, e co fin de conseguir unha implantación harmónica e consensuada do futuro PRUX do Parque Natural da Serra da Enciña da Lastra, en relación coa realidade da práctica da escalada neste espazo natural protexido, ESGa

PROPÓN:

1.- Que, sen vulneración da normativa aplicable e de acordo co artigo 61 do Decreto 37/2014, a Administración **contemple a escalada dende unha regulación específica**, a través dalgúnha das seguintes opcións propostas:

- a) **Catalogar como Zona II as distintas microlocalizacións correspondentes ás zonas de escalada dentro das amplas áreas catalogadas como Zona I.**
- b) **Deixar contemplada no PRUX a posibilidade de establecer unha regulación dinámica da escalada nos espazos de Zona I que así o permitan, en base aos estudos específicos correspondentes.**

2.- Que a **regulación da actividade da escalada** dentro do Parque Natural da Serra da Enciña da Lastra se estableza no PRUX da seguinte maneira:

- **Incluír as zonas habilitadas para a escalada deportiva no Parque Natural**, xa que ata o de agora se veñen utilizando sen que (a falta de estudo específico da actividade) se poida dar como constatada afección apreciable sobre os valores naturais a protexer.
- Incluir a escalada deportiva como unha **actividade de lecer autorizable** e non como un "risco ou ameaza" no parque.
- **Consideración expresa da escalada como actividade autorizada de forma permanente e revisable** (entendida esta como actividade física tradicional que se

practica de forma cotiá, espontánea e particular), nas zonas de uso limitado “Zona II”, sempre e cando **non se demostre que esta actividade afecte de maneira apreciable a elementos singulares da xea**.

- **Consideración da escalada como actividade autorizable nas zonas de reserva**, para que posteriormente se poida permitir a escalada nas zonas onde se demostre que non existe afección apreciable sobre as especies a protexer, **despois do correspondente estudo detallado das zonas que se propoñan**.
- **Que si a Administración o considera pertinente, se requira autorización previa de carácter nominal e específica por actividade, exclusivamente para os eventos deportivos organizados** (competicións, cursos,...).
- **Limitación da escalada por sectores e temporadas** no caso de ser necesario, en base a estudos previos que demostren a incidencia negativa da actividade nese lugar para un valor natural en concreto, como poden ser motivos de nidificación de aves ou similares.
- **Determinación de accesos e áreas de estacionamento autorizados**.
- **Poderase autorizar o mantemento de camiños** e o xeito de facelo, sempre que non afecte significativamente a hábitats prioritarios ou especies protexidas.

Para un mellor cumplimento da normativa propónense os seguintes puntos:

1.- Que un representante da asociación Escalada Sostenible Galicia poida asistir ás reunións da xunta consultiva, en calidade de asesoramento técnico en actividades relacionadas coa escalada en virtude do establecido no artigo 7º do Decreto 265/2007, -Asistencia de expertos ás reunións das xuntas consultivas. *A presidencia poderá convidar ás reunións das xuntas consultivas a expertos/as ou persoas que garden especial relación co espazo natural protexido, que participarán nestas reunións con voz pero sen voto.*

Este asesoramento técnico resultaría fundamental, xa que, entre outras aportacións, dito representante coñece a escalada e as súas implicacións no medio, coñece experiencias doutras contornas naturais, está inmerso no deporte e relaciónnase con outros clubs e asociacións nacionais, coñece a xestión da actividade noutras áreas naturais españolas e internacionais, coñece outras regulacións autonómicas, pode axudar a establecer límites de uso da actividade e coñece unha gran variedade de zonas de escalada e ordenación de uso.

2.- Creación dun equipo de traballo multidisciplinar, que valore de maneira obxectiva o estado ambiental das localizacións dos sectores de escalada, e que estaría constituído polos seguintes membros:

- Técnico/s de escalada.
- Técnico/s do Parque Natural.
- Técnico/s de Conservación da Natureza da Xunta de Galicia.
- Especialista/s no desenvolvemento de inventarios naturais para recoñecementos de campo.

Os **obxectivos específicos** deste equipo de traballo serían:

- 1) Identificación dos sectores de escalada nos que hai presencia constatada de especies protexidas que poidan verse afectadas.
- 2) Colaboración entre o equipo técnico de Escalada Sostenible Galicia (ESGa) e persoal do Parque Natural de Enciña de Lastra. ESGa poñería a disposición do Parque, persoal técnico cualificado e material axeitado para a instalación de elementos de seguimento e a realización de reportaxes fotográficas naquelas zonas de máis difícil acceso debido á orografía do terreo, facilitando así as labores de seguimento ambiental a realizar na zona.
- 3) Análise dos accesos e posibles alternativas de menor impacto.
- 4) Clasificación das vías existentes mediante un indicador obxectivo de potencial vulnerabilidade, empregando coeficientes como distancia a taxóns a protexer, áreas de nidificación, accesibilidade, etc.
- 5) Proposta de eliminación e mantemento de vías de escalada, en función do indicador obtido.
- 6) Proposta de boas prácticas e plan xestor de escalada na Serra da Enciña da Lastra, incluíndo criterios tanto para o uso das vías existentes como os criterios que serían necesarios para a apertura de novos sectores (proxecto, análise, autorización, condicionados, etc).

3.- **Información e divulgación** oportuna das correspondentes regulacións que se apliquen (telemáticamente, nos propios accesos mediante carteis informativos, nos locais,...).

4.- Elaboración dunha **guía de boas prácticas**, para o desenvolvemento da actividade da escalada deportiva de xeito ambientalmente sustentable. Esta guía terá en conta toda a información recompilada durante o traballo de campo e recollerá medidas de protección concretas para o Parque Natural da Serra da Enciña da Lastra (hábitat, fauna, flora, etc.).

5- Consideración das zonas de escalada do Parque como **espazos deportivos non convencionais no medio natural**.

Considérase que esta proposta de regulación é **compatible cos obxectivos e directrices** determinados no PORN do Parque Natural da Serra da Enciña da Lastra e o Plan Director da Rede Natura 2000 de Galicia, en tanto que **racionaliza** a práctica deste deporte dentro do Parque Natural, beneficiando aos practicantes desta modalidade deportiva **sen que afecten apreciablemente os valores a protexer** do Parque Natural, á vez que ten un **efecto positivo no desenvolvemento socioeconómico da comarca**.

ANEXO 1

Definicións

Escalada deportiva: Evolución ou disciplina da escalada libre que consiste en subir ou percorrer itinerarios que normalmente non superan os 35 metros de lonxitude, en paredes previamente equipadas con ancoraxes instaladas de forma permanente, para garantir a seguridade do escalador en caso de caída.

A forma máis xeneralizada de practicar a escalada deportiva, consiste en que o escalador aproveita o relevo natural da rocha para progresar (escalada en libre), co obxectivo de non caer antes de chegar ó final da ruta, evitando repousar ou axudarse dos elementos de seguridade intermedios (ancoraxes), utilizando estes unicamente como medida de protección ante unha caída e non como medio de progresión.

ANEXO 2

Regulacións

No presente Anexo recóllese unha selección de extractos de regulacións da práctica da escalada en espazos protexidos de distintas comunidades autónomas.

[PARQUE NACIONAL SIERRA DE GUADARRAMA \(Madrid\)](#) ↗

"La Dirección General del Medio Ambiente de la Comunidad de Madrid ha publicado la resolución que regula las prácticas derivadas del Uso Público que puedan ocasionar molestias a las especies rupícolas, durante su época de cría y reproducción en el año 2018.

Durante meses los técnicos del Parque Nacional con la colaboración de Agentes Forestales, de investigadores y del colectivo de escaladores, han ido completando el inventario de las zonas de nidificación de aves, tanto de los últimos años como de forma histórica. Tras el análisis y estudio pormenorizado de las zonas de nidificación, se han determinado las áreas más sensibles en las que las molestias de los visitantes pueden hacer fracasar la puesta o que, por el contrario, han conseguido sacar adelante a las crías en años anteriores a pesar de la presencia de escaladores y senderistas en las proximidades de los nidos.

El Plan de Regulación de Uso Público para la Protección de Aves Rupícolas en el Parque Nacional de la Sierra de Guadarrama busca compatibilizar la protección de las especies rupícolas durante su época de cría y reproducción con el uso y disfrute del espacio. Conciliar intereses mediante la regulación temporal imprescindible para contribuir a los principios generales de conservación de un espacio tan singular como éste, permitiendo la escalada y otras formas de disfrute".

[PARQUE NATURAL DE URKIOLA \(País Vasco\)](#) ↗

"Los estudios realizados por los técnicos medioambientales durante los últimos años indican que las medidas de regulación adoptadas a partir del año 2010 van por el buen camino. Prueba de ello son las palabras de uno de los técnicos que realiza el seguimiento de las aves rapaces amenazadas en la provincia de Vizcaya".

[PARQUE NATURAL DE GUARA \(Aragón\)](#) ↗

"La práctica de la escalada se podía entender como actividad compatible sólo en aquellos casos en los que no afectara negativamente a los recursos naturales objeto de protección..."

La presente orden tiene por objeto compatibilizar la práctica de la escalada con la conservación de determinados elementos del medio natural a través de la definición de zonas de tranquilidad para la avifauna y el establecimiento de una regulación para la práctica de la escalada en los distintos sectores identificados".

[PARQUE NATURAL DE LA MONTAÑA DE MONTSERRAT \(Cataluña\)](#) ↗

Montserrat é considerada o berce da escalada e excursionismo en Cataluña, formando parte da esencia da montaña e sendo un patrimonio cultural. No ano 2004 comezouse un procedemento de desenvolvemento sostible da escalada no parque, formándose unha comisión con representantes locais do territorio, científicos, técnicos e xestores.

As liñas de base na que traballou este comité baseáronse na localización das vías, as áreas máis frecuentadas, a previsión de crecemento no futuro e o análise do impacto real da escalada sobre a flora, fauna e a roca.

Finalmente, elaborouse un Plan de Xestión da Escalada, que contempla tanto os accesos, a sinalización, concienciación, seguimento ambiental, regulacións (temporais e permanentes), etc.

PARQUE REGIONAL SIERRA DE ESPUÑA (Murcia) ↗

O Parque Regional elaborou unha Guía do Deporte da escalada no parque, que contempla acordos para a regulación da práctica da escalada sostible na serra Espuña, así como unha zonificación dos diferentes sectores.

REGULACIÓN DE LAS PRINCIPALES ACTIVIDADES DEPORTIVAS EN DIVERSAS ZONAS DE ROQUEDOS (Navarra)

Estudio de interacciones entre avifauna rupícola y actividades al aire libre: Escalada y otros ↗

"*Desde el Servicio de Conservación de la Biodiversidad se solicitó la preparación de un Borrador de Decreto Foral para la regulación de actividades deportivas en los roquedos de Navarra.*

Se estimó adecuado el realizar un estudio detallado y/o inventario de lugares en las que se realizaban actividades deportivas en los cortados por zonas en cada una de las Demarcaciones de Guarderío Forestal de Gobierno de Navarra. Se acordó en que fuera a dos Demarcaciones por año. En cada una de las zonas diferenciadas, debían de identificarse las afecciones concretas de las actividades deportivas".

Este estudio e seguimento da actividade derivou en regulacións específicas da escalada nos rochedos inventariados, en particular na [RESOLUCIÓN 80/2018, de 20 de marzo de 2018, de la Directora General de Medio Ambiente y Ordenación del Territorio por la que se regulan las actividades deportivas en diversas zonas de roquedos en la Comunidad Foral de Navarra](#) ↗. Estas regulacións dinámicas véñense desenvolvendo dende 2013 con satisfactorios resultados recoñecidos polas partes.

ANEXO 3

Proposta elaborada e presentada por

Subscriben:

Federación Galega de Montañismo

Sociedad de Montaña Ártabros

Agrup. Montañeros
Independientes (AMI)

Clube de Montaña Pico do Castro

Agrupación de Montaña e Escalada
Bestarruza

Club de Montaña O Caxado

Club de Montaña O Veral

Asociación de Escaladores
Ourensáns (ASESOU)

Club Montañeiros Celtas

Club Peña Trevinca - Montañeiros
de Galicia

Club Montañeiros de Pontevedra

Clube de Montaña e Escalada
Azimut

Clube de Montañismo A Peniza

Grupo de Montaña Alud

